

Statens vegvesen

Saksbehandler/telefon:
Eireen Therese Bjørk / 22075955
Vår dato: 30.11.2016
Vår referanse: 15/229872-5

Notat

Til: 4 Postmottak Region midt
5 Postmottak Region nord
2 Postmottak Region sør
3 Postmottak Region vest
1 Postmottak Region øst
6 Postmottak Vegdirektoratet
Fra: Trafikksikkerhet
Kopi:

Tilstandsundersøkelse kap. 2/2016 – Bruk av sykkelhjelm

1. Innledning

Tilstandsundersøkelse kap. 2/2016 – Bruk av sykkelhjelm ble gjennomført i alle regionene i uke 23, dvs. fra 6. til 10. juni.

Syklister har en meget høy skaderisiko og mange av skadene gjelder skader i hoderegionen. Sykkelhjelm er i denne forbindelse en meget god beskyttelse. Den samfunnsøkonomiske gevinsten er beregnet til 6 ganger investeringen når det gjelder barn og 3 ganger når det gjelder voksne.

Hensikten med tilstandsundersøkelsen er å følge utviklingen i bruk av sykkelhjelm blant barn og voksne syklister.

2. Tidligere undersøkelser

Tilstandsundersøkelse kap. 2 – Bruk av sykkelhjelm – er gjennomført hvert år siden 1998 som en del av Statens vegvesen sine tilstandsundersøkelser. Vegdirektoratet besluttet i 2005 å utarbeide et nytt opplegg for tilstandsundersøkelse av sykkelhjelmbruken. Fra og med

2006 skal det registreres i nøyaktig de samme tellepunktene og i hvert tellepunkt skal det registreres i tilnærmet det samme tidsintervallet på dagen som foregående år.

3. Resultater fra hjelmbrukstillingen 2016

Telling av hjelmbruk, etter de regler som er satt opp, er utført av regionene i uke 23.

På landsbasis er i alt 12 010 syklist registrert. I 2014 og 2015 ble henholdsvis 9 453 og 9 073 syklist registrert. Tabell 1 viser hvor mange som er registrert i de ulike aldersgrupper og kjønn i 2016, sammenlignet med årene 2006 til 2015.

Tabell 1 viser at det er registrert færrest barn og flest personer over 17 år. Det er også registrert flere gutter/menn enn jenter/kvinner. Det er totalt registrert 2 973 flere syklist i 2016 enn i 2015.

Tabell 1 – Antall syklist registrert i ulike aldersgrupper 2006 – 2016

Alder	Under 12 år		12 - 17 år		Over 17 år		Alle aldre			
	Jenter	Gutter	Jenter	Gutter	Kvinner	Menn	Kvinner	Menn	Begge	
2006		407	513	827	1079	3 075	3 668	4 309	5 260	9 569
2007		302	426	749	942	2 978	3 657	4 029	5 025	9 054
2008		216	379	662	1 009	3 177	4 029	4 055	5 417	9 472
2009		428	637	1029	1186	3 088	3 894	4 545	5 717	10 262
2010		414	568	619	907	3 177	4 143	4 210	5 618	9 828
2011		348	518	762	1 029	3 186	4 170	4 296	5 717	10 013
2012		282	384	681	930	3 330	3 929	4 293	5 243	9 536
2013		341	499	788	1 040	3 122	4 086	4 251	5 625	9 876
2014		323	406	807	896	3 011	4 010	4 141	5 312	9 453
2015		376	483	562	771	3020	3861	3958	5115	9073
2016		430	615	776	883	4073	5233	5279	6731	12010

Tabell 2 viser resultatene fra tellingene foretatt av regionene i 2016, sammenlignet med tidligere års resultater.

Tabell 2 – Andel av sykling med hjelm i ulike aldersgrupper i 2015 sammenlignet med resultatene 2006 til 2015*

Alder	Vektet andel som bruker sykkelhjelme														
	Under 12 år			12 - 17 år			Over 17 år			Alle over 12 år			Alle aldre		
	Jenter	Gutter	Begge	Jenter	Gutter	Begge	Kvinner	Menn	Begge	Kvinner	Menn	Begge	Kvinner	Menn	Begge
2006	69,0 %	58,2 %	62,9 %	28,8 %	22,1 %	25,0 %	30,0 %	37,4 %	34,0 %	29,2 %	33,9 %	31,8 %	34,0 %	35,2 %	34,8 %
2007	68,2 %	61,0 %	64,2 %	32,4 %	26,3 %	28,7 %	35,7 %	45,3 %	40,9 %	34,4 %	41,1 %	38,1 %	38,0 %	42,2 %	40,6 %
2008	81,6 %	66,4 %	71,4 %	25,0 %	16,5 %	19,7 %	34,8 %	41,1 %	38,4 %	32,9 %	36,6 %	35,1 %	33,4 %	35,5 %	34,8 %
2009	84,6 %	68,5 %	75,0 %	37,9 %	29,2 %	33,5 %	37,0 %	46,8 %	42,7 %	37,5 %	42,7 %	40,5 %	41,5 %	45,7 %	44,0 %
2010	85,5 %	74,4 %	79,1 %	27,7 %	18,3 %	22,0 %	45,1 %	52,7 %	49,5 %	43,0 %	47,1 %	45,5 %	46,8 %	49,6 %	48,5 %
2011	80,1 %	68,6 %	73,0 %	44,0 %	41,6 %	42,6 %	46,1 %	54,4 %	51,1 %	45,5 %	50,9 %	48,9 %	47,7 %	52,6 %	50,8 %
2012	79,1 %	66,4 %	72,8 %	38,7 %	28,9 %	32,4 %	45,5 %	55,3 %	50,9 %	44,1 %	49,6 %	47,2 %	46,2 %	51,1 %	48,9 %
2013	73,3 %	76,8 %	75,4 %	39,1 %	32,3 %	35,5 %	51,9 %	58,4 %	55,7 %	49,2 %	53,9 %	52,0 %	51,1 %	55,7 %	53,8 %
2014	83,1 %	72,3 %	76,7 %	32,5 %	31,0 %	31,8 %	49,9 %	55,3 %	53,1 %	46,7 %	51,1 %	49,3 %	52,0 %	52,5 %	52,3 %
2015	87,7 %	85,5 %	86,6 %	42,9 %	33,8 %	38,4 %	58,0 %	60,5 %	59,3 %	55,9 %	56,2 %	56,1 %	59,1 %	59,1 %	59,1 %
2016	87,0 %	77,5 %	81,6 %	49,5 %	38,0 %	44,1 %	56,8 %	59,2 %	58,4 %	55,2 %	56,1 %	55,8 %	57,6 %	57,6 %	57,7 %

*Tallene er vektet med trafikkarbeid

Hjelmb Bruken i landet er i 2016 registrert til 57,7 %, en nedgang på 1,4 prosentpoeng fra 2015. Blant barna er hjelmb Bruken 87,0 % for jentene og 77,5 % for guttene. I forhold til undersøkelsen i 2015 viser dette en nedgang for jentene på 0,7 prosentpoeng og en nedgang for guttene på 8,0 prosentpoeng. Hjelmb Bruken hos jenter i aldersgruppen 12 – 17 år har en oppgang på 6,6 prosentpoeng og for gutter i samme aldersgruppe har hjelmb Bruken gått opp med 4,2 prosentpoeng. For de som er eldre enn 17 år ligger bruksprosenten på 56,8 % for kvinner og 59,2 % for menn, noe som viser en nedgang for både kvinner og menn på hhv 1,2 og 1,3 prosentpoeng. Resultatene for 2016 viser at det er en nedgang i hjelmb Bruken for alle aldersgrupper og for begge kjønn, utenom for gutter og jenter i alderen 12–17 år hvor vi ser en oppgang.

4. Måltall

I Nasjonal tiltaksplan for trafikksikkerhet på veg 2014–2017 er det satt et tilstandsmål for hjelmb Bruk blant barn under 12 år på 90 % og for hjelmb Bruk for ungdom over 12 år og voksne på 60 % i 2018.

5. Måloppnåelse

Undersøkelsen for 2016 viser en nedgang på 1,4 prosentpoeng i forhold til undersøkelsen i 2015, alle aldersgrupper sett under ett.

Når det gjelder barn under 12 år ligger resultatet for 2016 (81,6 %) 8,4 prosentpoeng under målsettingen for 2018, mens resultatet for voksne/ungdom over 12 år (55,8 %) ligger 4,2 prosentpoeng under målsettingen for 2018.

Siden dette er en utvalgsundersøkelse hvor all registreringen er utført i løpet av en dag, må det påregnes til dels store utslag fra år til år. Årlige endringer kan skyldes værforhold, lokale forhold etc. Selv om vi tar høyde for eventuelle årlige endringer, er det tydelig at et fortsatt fokus på og arbeid for å øke hjelmb Bruken er viktig for å kunne nå målsettingene for 2018.

6. Resultater fra regionene

Tabell 3 viser til dels stor variasjon av hjelmb Bruk, fordelt på de enkelte aldersgrupper, i regionene.

Tabell 3 – Resultatene fra 2015 og 2014 fordelt på alder pr region

År		Øst			Sør			Vest			Midt			Nord		
		Jenter	Gutter	Alle	Jenter	Gutter	Alle	Jenter	Gutter	Alle	Jenter	Gutter	Alle	Jenter	Gutter	Alle
2015	Barn under 12	87,5 %	81,7 %	84,5 %	79,3 %	85,3 %	82,6 %	94,1 %	88,7 %	90,7 %	91,3 %	93,2 %	92,2 %	89,7 %	83,3 %	86,0 %
2016		83,5 %	66,7 %	74,0 %	88,2 %	82,9 %	85,0 %	86,9 %	74,0 %	79,4 %	90,9 %	100,0 %	96,4 %	94,1 %	85,9 %	89,2 %
2015	Ungdom 12-17	47,5 %	37,6 %	42,0 %	36,4 %	32,8 %	34,5 %	47,8 %	35,0 %	39,7 %	25,9 %	11,9 %	17,4 %	55,4 %	52,2 %	53,4 %
2016		56,2 %	30,6 %	44,4 %	37,4 %	36,8 %	37,1 %	31,7 %	33,9 %	32,9 %	60,0 %	50,0 %	55,6 %	75,4 %	67,0 %	70,0 %
2015	Voksen over 17	57,5 %	64,1 %	61,4 %	51,9 %	57,3 %	54,7 %	57,5 %	60,1 %	5,0 %	57,2 %	49,2 %	52,7 %	80,1 %	71,3 %	74,9 %
2016		49,8 %	61,3 %	56,8 %	56,1 %	54,5 %	55,2 %	60,4 %	62,4 %	61,5 %	58,5 %	48,1 %	52,7 %	81,8 %	73,4 %	77,1 %

Når antall registrerte deles inn i fem regioner vil prosentandelen svinge kraftig fra år til år i gruppen for barn og ungdom. I gruppen for voksne ser man også variasjoner, men siden antallet registrerte er vesentlig høyere vil slike lokale variasjoner ikke slå ut på samme måte.